

Finansijske implikacije za pristupanje EU u oblasti životne sredine

Ljiljana Veljković,
načelnik Odeljenja za upravljanje projektima
u oblasti životne sredine

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

Poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promene

- Jedno od najskupljih poglavlja kada je u pitanju implementacija EU propisa;
- Finansijske implikacije postoje za javni i privatni sektor;
- Kada je u pitanju javni sektor troškovi se najviše odnose na:
 - Vodosnabdevanje, sakupljanje i tretman otpadnih voda;
 - Upravljanje otpadom;
- Zahteva dugačke periode implementacije ;
- Tranzicioni periodi će biti potrebni za nastavak implementacije i posle pristupanja EU;

Стратегија за апроксимацију у области заштите животне средине Републике Србије (2011)

СЕКТОРИ	ИНВ	ОПЕР	АДМИН	УКУПНО
ВОДЕ	3.505	1.901	146	5.552
ОТПАД	555	2.071	171	2.796
ИНДУСТРИЈСКО ЗАГАЂЕЊЕ И БУКА	1.101	344	93	1540
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	56	73	10	139
КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ	214	145	93	452
ХЕМИКАЛИЈЕ И ГМО	59	23	23	105
ХОРИЗОНТАНИ	-	-	-	-
УКУПНО	5.490	4.558	536	10.584

Investicioni troškovi aproksimacije u javnom sektoru – EAS, 2011.

Direktiva/(grupa direktiva)	Investicioni troškovi u mil. Eur (nediskontovani)
Komunalne otpadne vode	3.277
Voda za piće	1.323
Ukupno za vode	4.600
Otpad	0.54
Ukupno za vode i otpad	5.14

Operativni troškovi

- Operativni troškovi-troškovi rada i održavanja infrastrukture plaćaju korisnici kroz tarife i JLS kroz izdvajanja iz budzeta
- Operativni troškovisu najveći za infrastrukturu u oblasti:
 - Upravljanja otpadom;
 - Vodosnabdevanja, sakupljanja i tretmana otpadnih voda;
- Trenutne tarife na za odlaganje otpada su: 11Eur/t (Piroć, odlaganje), 29,5 Eur/t (Duboko, odlaganje I transport), 15 Eur/t (Srem/Macva,odlaganje), od 12 do 30 Eur/t (Subotica, sakupljanje I odlaganje) ;
- EAS uzima vrednosti za pristupacnost investicija od maksimalnih 4% od prosečnog porodičnog prihoda za vode I 1,5% za otpad;

Regionalni pristup

- Infrastruktura zahteva
 - **Investicione troškove**, lokalno kofinansiranje je obavezno
 - **Operativne troškove**-troškovi rada i održavanja infrastrukture plaćaju korisnici (građani kroz tarife i JLS kroz izdvajanja iz budzeta)
- Regionalni pristup već usvojen u Strategiji upravljanja otpadom, ekonomija obima daje veću ekonomsku isplativost za veće regione;
- S obzirom na princip povraćaja troškova (cost recovery), u sektoru voda je takodje neophodno primeniti regionalni pristup, kako bi se kroz tarife obezbedila finansijska održivost;
- Uputstvo/vodič za medjuopštinsku saradnju u oblasti upravljanja otpadom i vodama

Investicije u oblasti upravljanja otpadom -fazna implementacija

- **Prema Nacrtu revidovane Strategije upravljanja otpadom**
- **Prva faza** delimično usklađivanje sa zahtevima EU za sve regione:
 - 100% pokrivenost sakupljanja;
 - Odvojeno sakupljanje reciklabilnog otpada
 - Sekundarna separacija reciklabilnog otpada– postrojenje za separaciju;
 - Preuzimanje otpada iz domaćinstva/reciklažna dvorišta (kabasti otpad, električni i elektronski otpad, opasan otpad)
 - Izgradnja sanitarnih deponija u skladu sa EU standardima;
 - Kompostiranje odvojeno sakupljenog biorazgradivog otpada
 - Zatvaranje postojećih deponija ;
- **Druga faza** – potpuna usklađenost sa zahtevima EU za sve regione
 - Tretman preostalog otpada u velikim regionima
 - Primena tehnologija tretmana (WtE, MBT, incineracija)

Upravljanje vodama – planiranje troškova

- Strategija upravljanja vodama;
- Plan zaštite voda od zagađivanja;
- Plan upravljanja vodama za sliv reke Dunav;
- Nacrt Strategije upravljanja vodama i nacrt Plana zaštite voda od zagađivanja okvirno pokazuju da su investicije potrebne za potpunu implementaciju Direktive preko 5 milijardi evra;
- Identifikacija aglomeracija – prema zahtevima UWWTD, preliminarna lista u Planu zaštite voda od zagađivanja, potrebno proceniti investicione potrebe za svaku aglomeraciju;
- Identifikacija osetljivih područja – analize su u toku, do 2017;
- DSIP za UWWD i DWD u toku 2015-2016

Pregled prioritetnih projekata

- Single project pipeline
- Lista prioritetnih projekata (otpad, otpadne vode)
- Metodologija za selekciju i priotitizaciju infrastrukturnih projekata (otpad i vode)
 - Strateška relevantnost
 - Procena zrelosti projekta
- Predlozi za IPA, donatore, IFIs , nacionalne izvore finansiranja

Upravljanje investicionim projektima

- Strateška relevantnost i zrelost projekata je ključni preduslov za finansiranje;
- Dug proces planiranja projekata (nekoliko godina) – koraci neophodni za izradu dokumentacije u skladu sa :
 - nacionalnim zakonodavstvom (planska i tehnička dokumentacija, dozvole i saglasnosti prema Zakonu o planiranju i izgradnji i zakonima iz oblasti životne sredine)
 - EU procedurama
 - Studija opravdanosti FS sa CBA (EU format)
 - Tenderska dokumentacija (prag ili FIDIC)
 - Aplikacione forme, AD, i sl

Planirane aktivnosti MPZŽS

- Višegodišnje strateško planiranje investicija je počelo za sektoru otpada, potrebno je dalje primeniti za ostale sektore
- Nacrt Smernica za finansiranje u oblasti zivotne sredine EFD
- Priprema DSIP-ova - planovi implementacije Direktiva koje zahtevaju investiciona ulaganja će biti urađeni do kraja 2016. Neophodno je identifikovati svu infrastrukturu neophodnu za punu implementaciju u skladu sa zahtevima EU Direktiva, posebno u sektoru voda i otpada
- Visegodisnji finansijski plan investicija u oblasti životne sredine ce biti pripremljen do kraja 2016 , na osnovu EFD I DSIPova
- Dalje planiranje investicija i prioritizacija treba da se razvijaju uporedo sa finansijskim mehanizmima (Fond)

Principi finansiranja u oblasti životne sredine / EFD

	Principi
1	Usmeravanje sredstava na najskuplje sektore (Otpadne vode, Otpad)
2	Ispunjavanje EU zahteva uz najniži trošak
3	Javna sredstva namenjena za prioritetnu javnu infrastrukturu
4	Saradnja u cilju smanjenja troškova (regionalizacija)
5	Fazni (etapni) pristup tokom realizacije (smanjenje rizika i troškova)
6	Raspodela EU sredstava među prioritetnim infrastrukturnim potrebama (oko 70:30 raspodela između otpadnih voda i otpada)
7	Prvo smanjiti najjače uticaje na životnu sredinu
8	Dobijanje maksimalnih sredstava za oblast životne sredine putem kofinansiranja
9	Učiniti investicije pristupačnim (prihodi od domaćinstva 1% otpad, 4% vode)
10	Dugoročno planiranje u cilju unapređenja procesa investiranja
11	Aktivno učešće u pripremi projekata (učešće lokala u razvoju predloga)

Zaključci i preporuke

- Strateško planiranje investicija i priprema dokumentacije za infrastrukturne projekte su prioritet
- Neophodno učešće JLS i ostalih zainteresovanih strana u cilju:
 - Međuopštinske saradnje – regionalni pristup
 - Obezbeđivanja lokacija za infrastrukturu – vlasništvo zemljišta
 - Izrade planske i tehničke dokumentacije, dozvola
 - Planiranja sredstava za kofinansiranje izgradnje infrastrukture, ali i za operative troškove
 - Jačanje kapaciteta JLS za pripremu i sprovođenje infrastrukturnih projekata

Hvala na pažnji

projekti@eko.minpolj.gov.rs

Odeljenje za upravljanje projektima
u oblasti životne sredine

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine